

Ontwerpen voor Zelfgestuurd en Flexibel leren (OZoFLEX): Bouwen aan vertrouwen in het leerproces

Workshop conferentie domein HBO Engineering
Het engineeren van het leren

6 November 2025

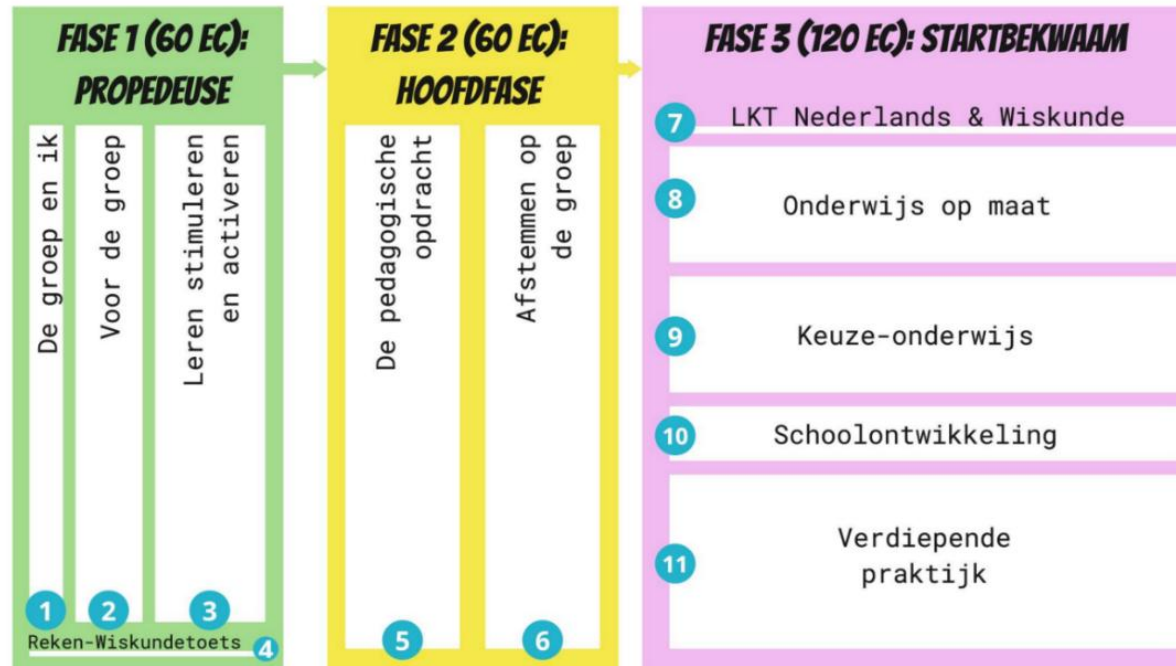
dr. Renée Hendriks en drs. Faye Lui
Lectoraat Studiesucces

inholland
hogeschool

Flexibel en zelfgestuurd leren, ook bij de Inholland pabo

Curriculumherziening

met leerroutes

Aanleiding: Meer flexibiliteit $\neq$ meer succes

- Studenten krijgen meer ruimte om regie te voeren, maar zijn hier niet altijd klaar voor
- Flexibel onderwijs zonder gepaste aandacht voor zelfregie bij leren kan leiden tot studievertraging en uitval ($\neq$ inclusief)
- Ondersteunen zelfregie = complex

Dopmeijer et al., 2023
van Casteren et al., 2021
de Bruin & Verkoeijen, 2022
Sociaal Economische Raad, z.d.
Veletsianos & Houlden, 2019

Wat is er nodig voor succesvol zelfgestuurd leren? – Literatuur & praktijk

ZSL
vaardigheden
& motivatie

Duidelijke
afspraken

Afstemming
niveaus van
zelfsturing op
schaal

*Constructive
alignment*
bewaken

Balans
structuur-
autonomie

Authentieke
context

Gezamenlijke
taal

Vygotsky & Cole, 1978
Vermunt & Verloop, 1999
Vrieling, 2014
Van Halem, 2020
van Casteren et al., 2021
Kucirkova et al., 2021
de Bruin & Verkoeijen, 2022
Jääskelä et al., 2022

Innovatie – geïntegreerde scaffold

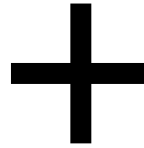
*‘We ontwikkelen een **werkwijze voor geleidelijke overdracht van regie** over het leren om dit te leren (scaffolding).*

*In dit project willen we studenten de vaardigheden geven om zelf hun leerpad te ontwerpen, door hen en hun docenten te laten **werken met een ontwerpsjabloon.***

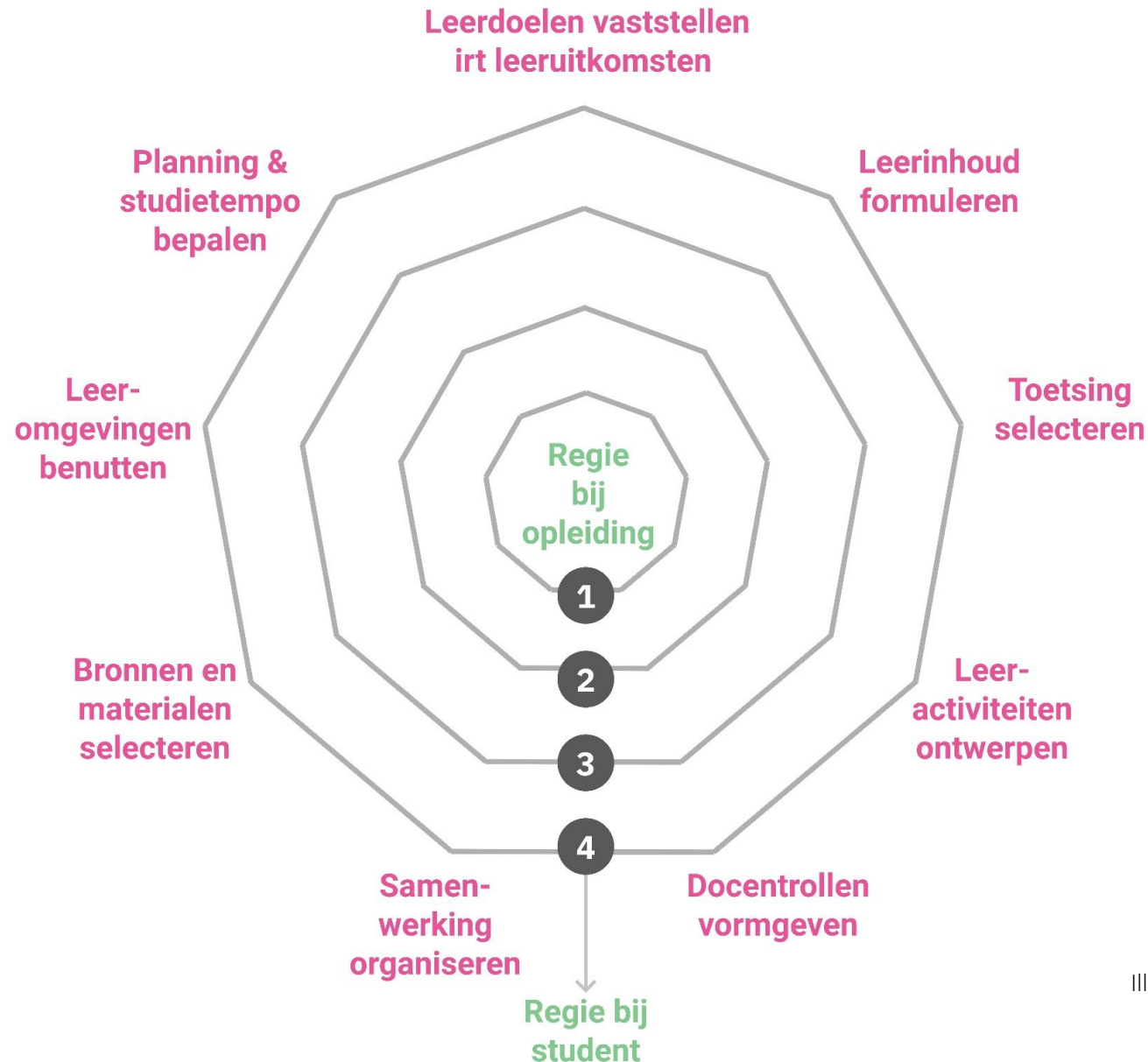
De opbouw van het ontwerpsjabloon

Curriculair Spinnenweb
(Van den Akker, 2003).

Bekwaamheidsniveaus volgens EPA-model
(Ten Cate et al., 2013).

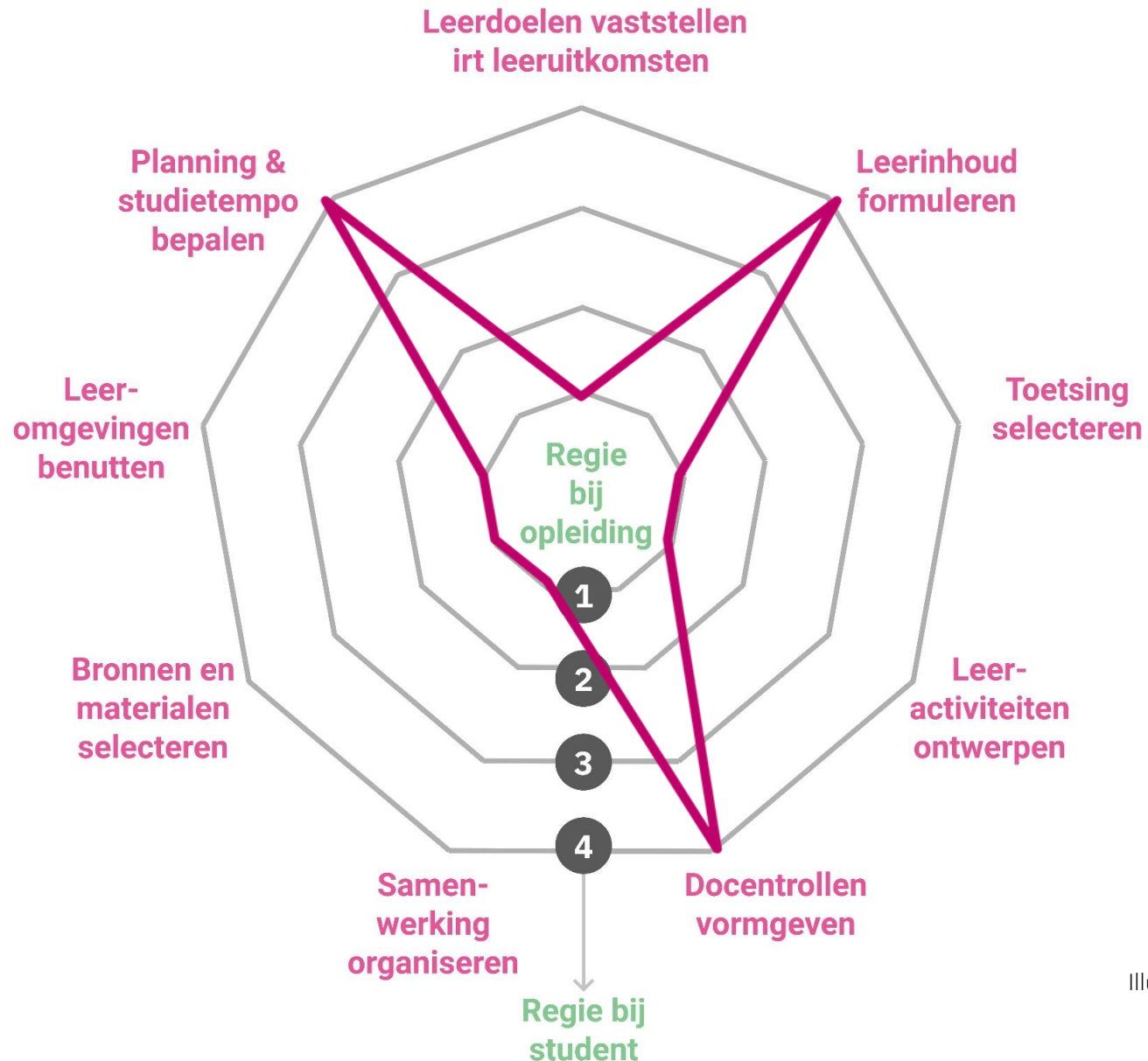

Zelfstandigheidsniveaus

1. Uitvoeren wat door de opleiding is ontworpen
2. Kiezen uit wat door de opleiding is ontworpen
3. Samen ontwerpen met opleiders
4. Zelfstandig ontwerpen en anderen ondersteunen

Illustratie: R. A. Hendriks, gebaseerd op Van den Akker, 2003; Ten Cate et al., 2013

Het FLEXweb gebruiken met docenten

**Flexibiliteit in OE
van docent Robin**

Zelfstandigheidsniveaus

1. Uitvoeren wat door de opleiding is ontworpen
2. Kiezen uit wat door de opleiding is ontworpen
3. Samen ontwerpen met opleiders
4. Zelfstandig ontwerpen en anderen ondersteunen

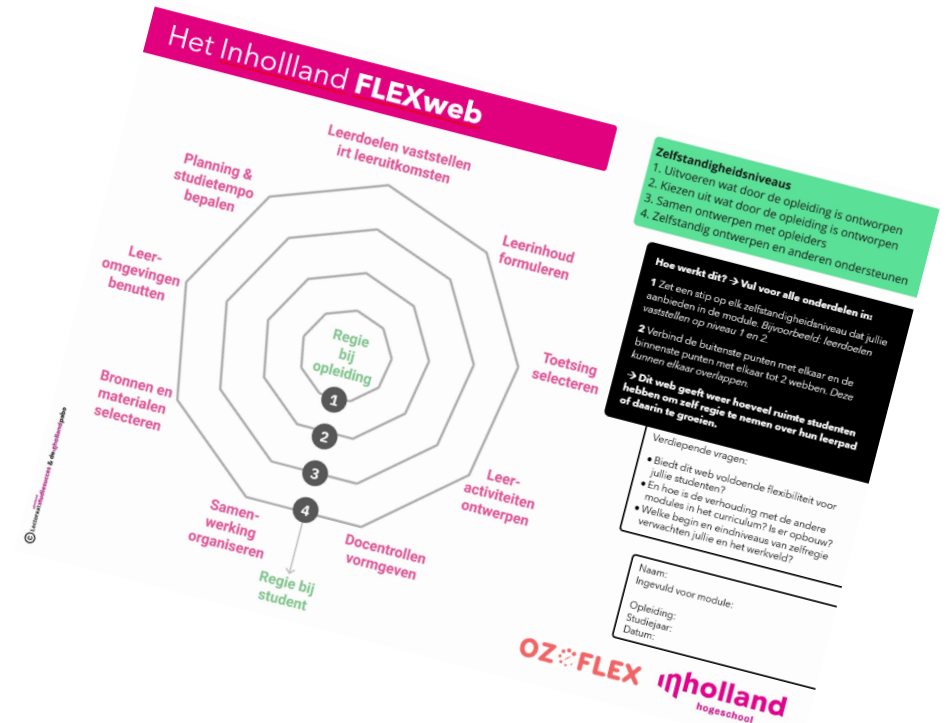
Illustratie: R. A. Hendriks, gebaseerd op Van den Akker, 2003; Ten Cate et al., 2013

Aan de slag! Hoe flexibel is jouw onderwijs?

→ Kies een module uit jouw onderwijspraktijk.

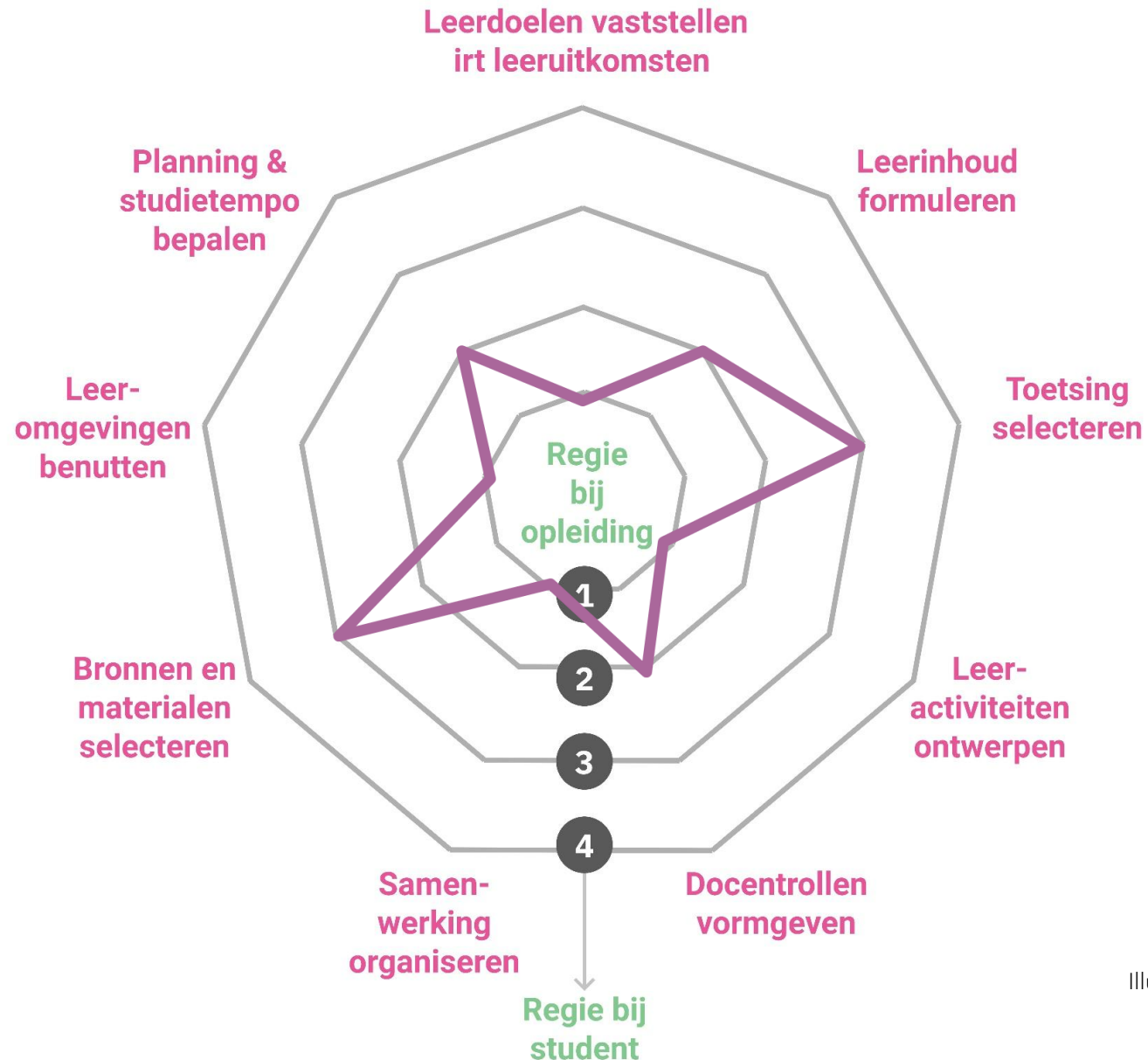
→ Zet een stip op elk zelfstandigheidsniveau dat jullie aanbieden in de module.
Bijvoorbeeld: leerdoelen vaststellen op niveau 1 en 2.

→ Verbind de buitenste punten met elkaar en de binnenste punten met elkaar tot 2 webben. *Deze kunnen elkaar overlappen.*

Het FLEXweb gebruiken met studenten

Bekwaamheid
van student Dewi

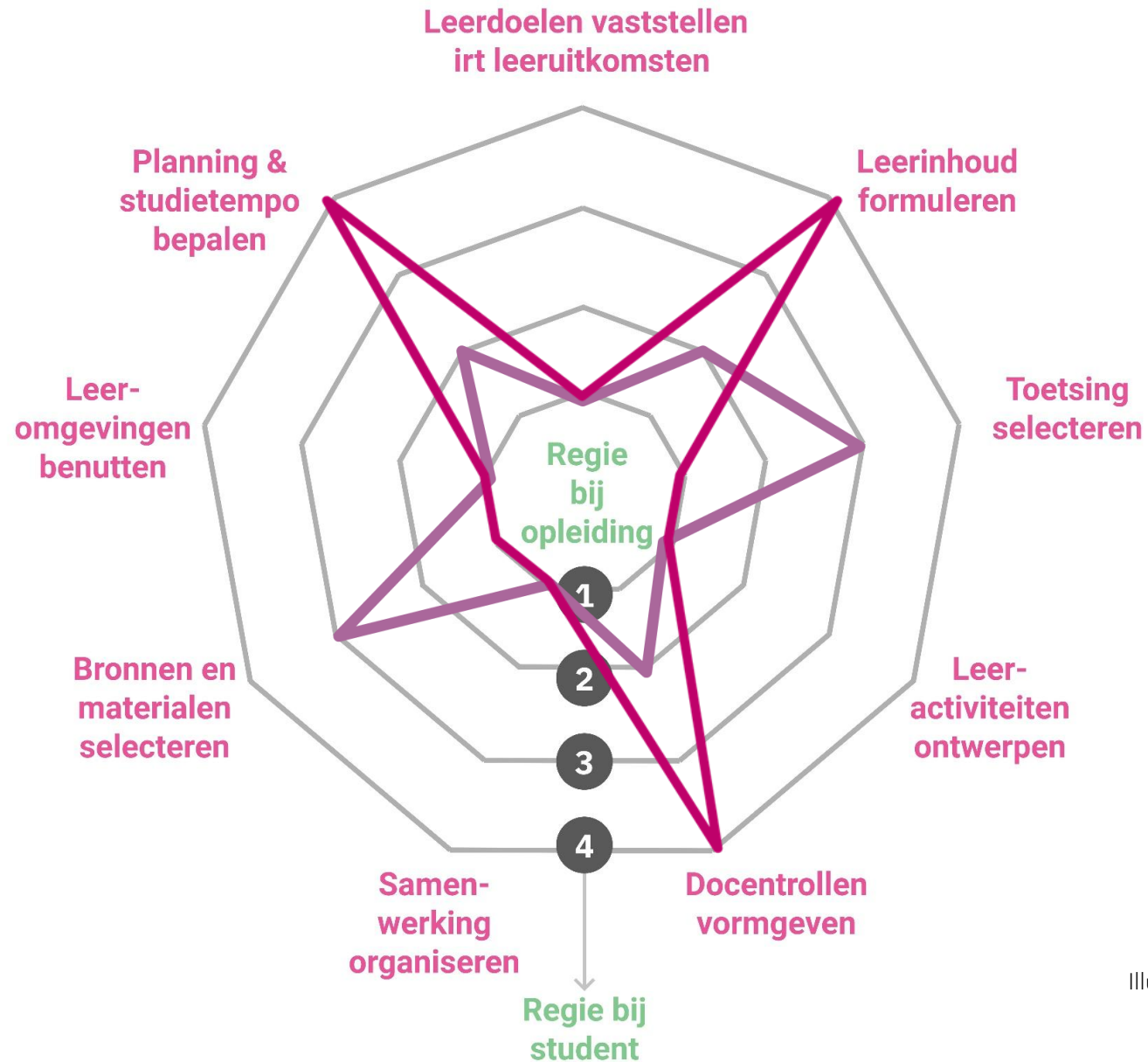

Zelfstandigheidsniveaus

1. Uitvoeren wat door de opleiding is ontworpen
2. Kiezen uit wat door de opleiding is ontworpen
3. Samen ontwerpen met opleiders
4. Zelfstandig ontwerpen en anderen ondersteunen

Illustratie: R. A. Hendriks, gebaseerd op Van den Akker, 2003; Ten Cate et al., 2013

Het FLEXweb gebruiken met studenten

Bekwaamheid
van student Dewi

Flexibiliteit in OE
van docent Robin

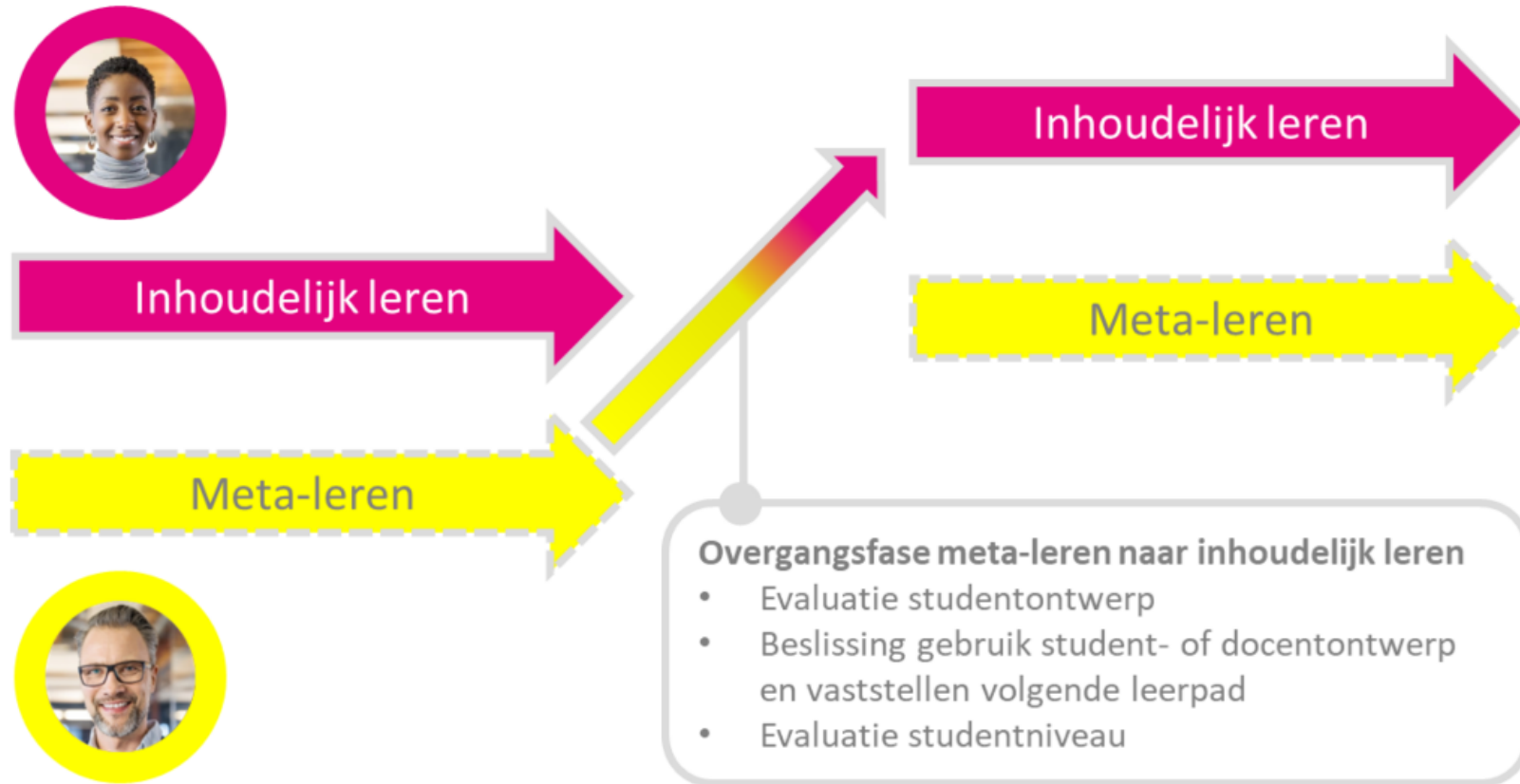

Zelfstandigheidsniveaus

1. Uitvoeren wat door de opleiding is ontworpen
2. Kiezen uit wat door de opleiding is ontworpen
3. Samen ontwerpen met opleiders
4. Zelfstandig ontwerpen en anderen ondersteunen

Illustratie: R. A. Hendriks, gebaseerd op Van den Akker, 2003; Ten Cate et al., 2013

Het FLEXweb gebruiken met studenten

Illustratie: R. A. Hendriks

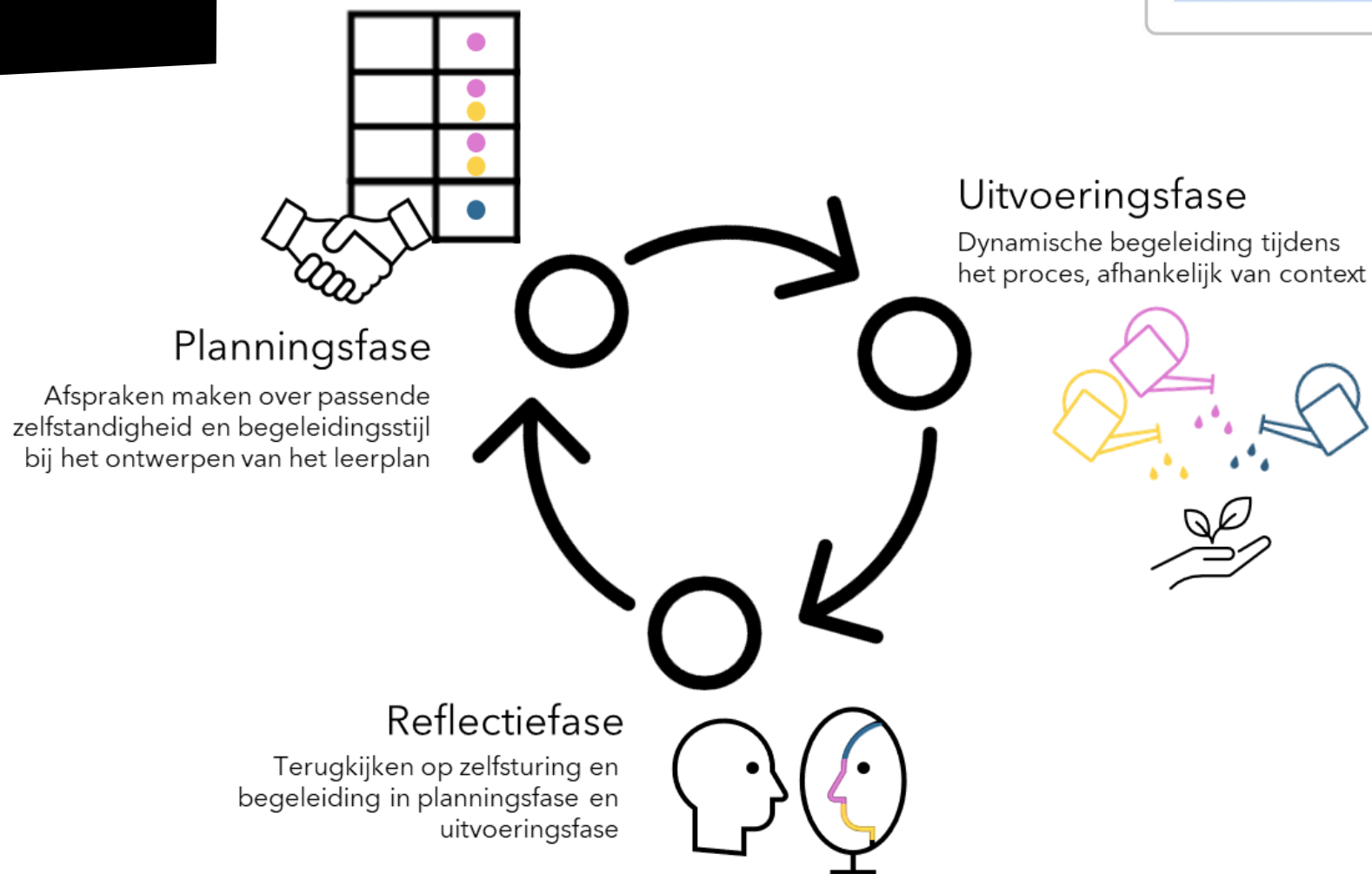
Begeleiden met het FLEX-web

Wie bepaalt wat, hoe, waar en wanneer ik ga leren?	Welke begeleiding kan ik hierbij gebruiken?
Uitvoeren wat door de opleiding is ontworpen	Begeleidingsstijl: Sturend Studenten leren hoe ze het moeten aanpakken op basis van modelling en expliciete instructie
Kiezen uit wat door de opleiding is ontworpen	Begeleidingsstijl: Sturend Studenten leren hoe ze het moeten aanpakken op basis van modelling en expliciete instructie Begeleidingsstijl: Bevragen & uitdagen Studenten zelf laten nadenken, meedenken en bijsturen, samen nadenken, feedback geven
Samen ontwerpen met opleiders	Begeleidingsstijl: Sturend Studenten leren hoe ze het moeten aanpakken op basis van modelling en expliciete instructie Begeleidingsstijl: Bevragen & uitdagen Studenten zelf laten nadenken, meedenken en bijsturen, samen nadenken, feedback geven
Zelfstandig ontwerpen en anderen ondersteunen	Begeleidingsstijl: Monitoren Alleen begeleiden wanneer het nodig is. De opleider is een 'nieuwsgierige en kritische' sparringspartner

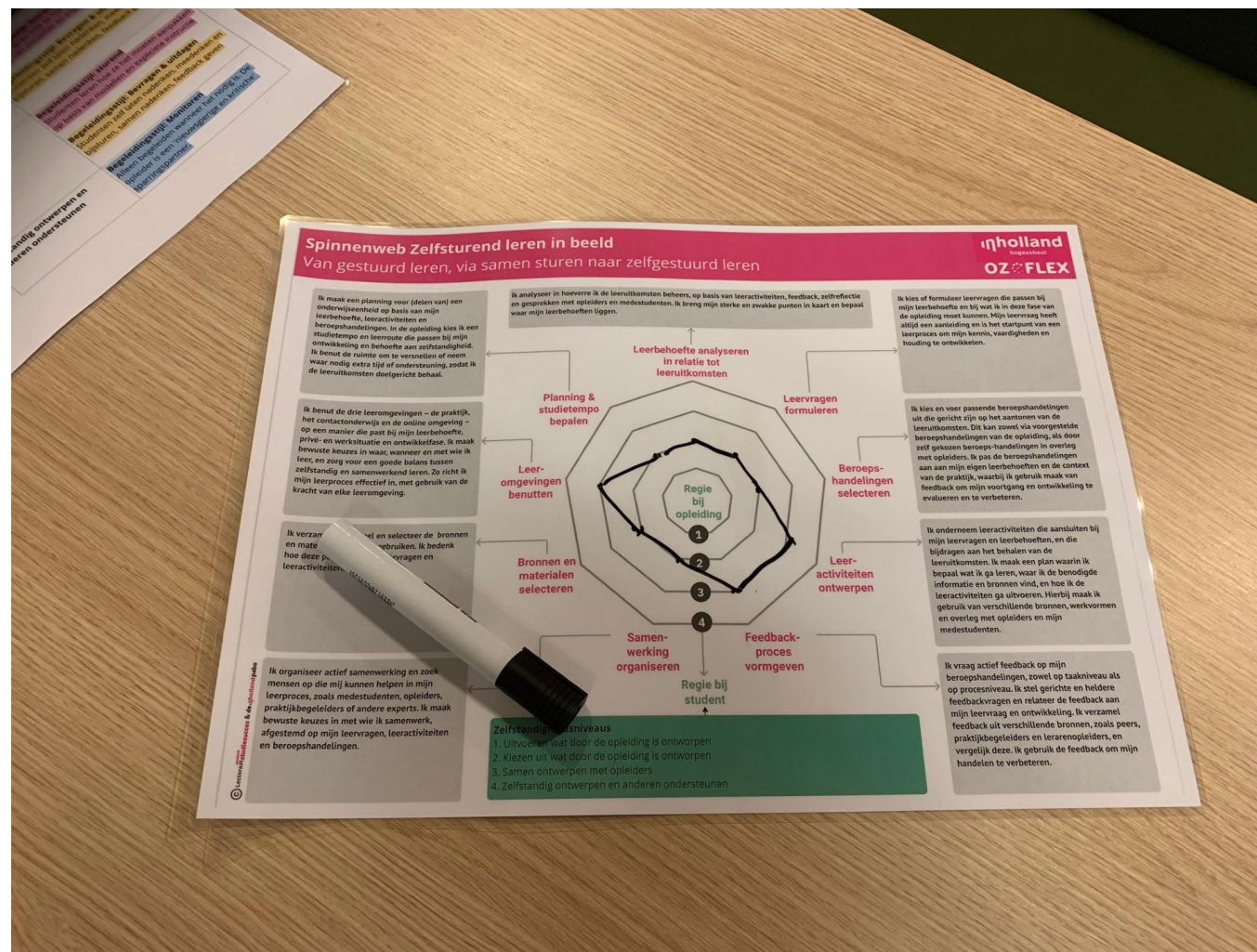
Begeleiden met het FLEX-web

Begeleidingsstijlen studentbegeleider

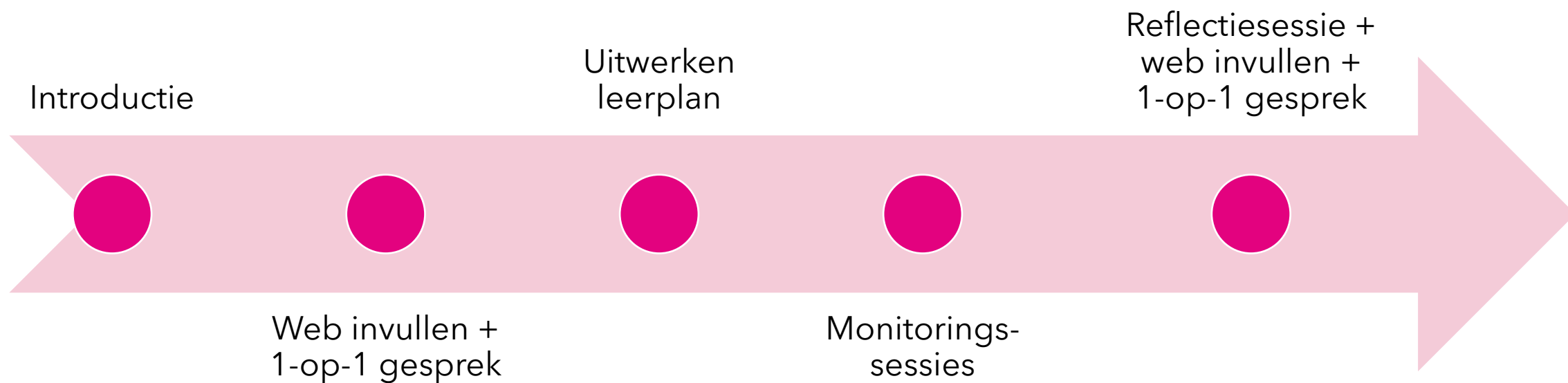
- Sturende begeleidingsstijl
- Bevragende en uitdagende begeleidingsstijl
- Monitorende begeleidingsstijl

Pilot studentbegeleiders 25-26

Pilot studentbegeleiders 25-26

Illustratie: R. A. Hendriks

Aan de slag! Hoe zou jij het FLEXweb in willen zetten? (5 min)

Beantwoord in de Mentimeter:

1. **Met wie zou jij het FLEX-web willen gebruiken?**

A: met collega's

B: met studenten

2. **Wat wil je daarmee bereiken?**

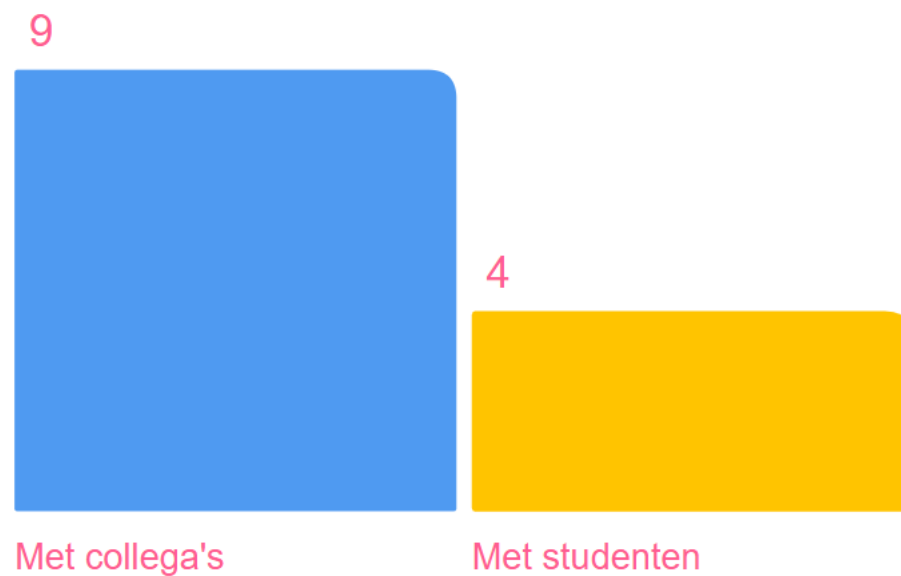
(bijv. gezamenlijk inzicht, verbeterplan, meer eigenaarschap bij studenten)

3. **Welke vormen of werkvormen zou je daarvoor gebruiken?**

(bijv. teamgesprek, coachgesprek, ontwerpworkshop, feedbacksessie)

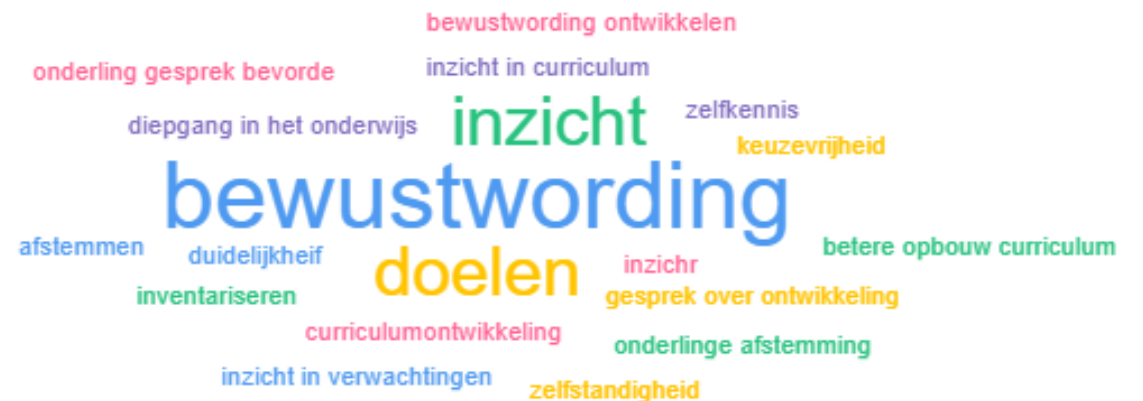
Aan de slag! Hoe zou jij het FLEXweb in willen zetten? (antwoorden)

Met wie zou jij het FLEX-web willen gebruiken?

Aan de slag! Hoe zou jij het FLEXweb in willen zetten? (antwoorden)

Wat wil je daar mee bereiken?

Aan de slag! Hoe zou jij het FLEXweb in willen zetten? (antwoorden)

Welke vormen of werkvormen zou je daarvoor gebruiken?

Vooraf met collega's

Curriculair overleg met rolhouders

Bedrijfscases naar eigen keuze

Integreren in pva bij afstuderen

Voorbeelden bespreken met docenten;

Tijdens cuccirculim ontwikkeling
aandacht besteden aan zelfregulerend
leren / flexweb voor bewustwording en
onderlinge afstemming.

Mindmap voorkennis

Studiedag

Bespreken in leerteam

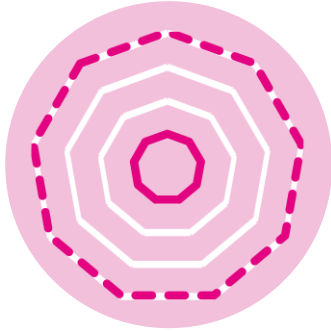
Werkessie met CuCo

Coaching

Wersessie met collega's

Oplossingsgerichte coaching

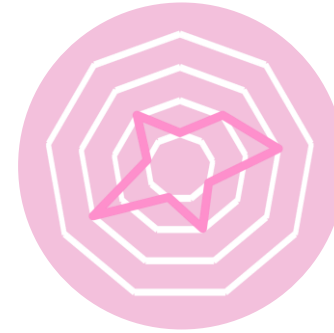
OZoFLEX producten

1.
Sjabloon

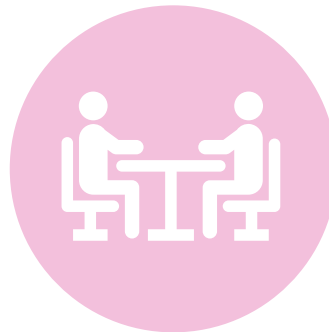
2.
Werkvorm achterhalen
flexibiliteit onderwijs

3.
Werkvorm bespreken
student-bekwaamheid

4.
Activiteiten en formats om te
oefenen met ontwerpen

5.
Begeleidingsstructuur

6.
Handleiding voor
de werkwijze

Design Based Research ontwikkel- en testfases

Kwaliteits-criteria	Ontwerp-fase	Globale ontwerpfase			Gedeeltelijk uitgewerkte productfase			Volledige productfase	
		Experts	Gebruikers: Docenten	Gebruikers: Studenten	Experts	Gebruikers: Docenten	Gebruikers: Studenten	Gebruikers: Docenten	Gebruikers: Studenten
Relevantie		Interviews							
Consistentie		Interviews	Focusgroep						
Bruikbaarheid	<i>Verwacht</i>	Interviews	Focusgroep	Focusgroep		Walkthrough	Walkthrough		
	<i>Werkelijk</i>					Micro-eval	Micro-eval	Try-out	Try-out
Effectiviteit	<i>Verwacht</i>		Focusgroep	Focusgroep	Focusgroep				
	<i>Werkelijk</i>					Micro-eval	Micro-eval	Try-out	Try-out

Illustratie: R. A. Hendriks

- op studenten en docenten:
 - I. Balans autonomie-structuur
 - II. Afstemming (taal)
 - III. *Self-efficacy*
 - IV. Meer zelfsturende studenten
- op opleiding en instelling(en):

Werkwijze bekend en bruikbaar voor de Inholland pabo en als prototype voor andere opleidingen
- op onderzoeksdomein:

Publicatie(s) over innovatie, resultaten en gevonden ontwerpprincipes

Ontwerpen voor Zelfgestuurd en Flexibel leren (OZoFLEX): Bouwen aan vertrouwen in het leerproces

**Hartelijk dank voor jullie
aandacht!**

Contact: renee.hendriks@inholland.nl

Met dank aan: de studenten en collega's van de Inholland pabo, het OZoFLEX projectteam, Lectoraat Studiesucces, Team Zelfregie en vele anderen!

inholland
hogeschool

